

ЗАЕДНО В ДЕЙСТВИЕ

Правата на човека и социалната справедливост са основните принципи и ценности в социалната работа. Етичните принципи на професията определят действията на социалните работници, насочени срещу неравенството и дискриминацията във всичките им форми по такъв начин, че хората да поемат отговорност за живота си без това да им причинява вреда.¹

Организациите – членки на Коалиция „Детство 2025“ – се застъпват за развитието на индивидуална грижа за всяко дете и зачитането на детските права във всички системи и на всички нива. Това означава, нуждаещите се семейства да получат адекватна подкрепа и всяко дете да има възможността да расте и да се развива в най-подходящата за него семейна среда. Гарантирането на правата на децата и семействата в най-уязвима ситуация е това, което ни обединява. Правим го не от тяхно име, а заедно с тях.

Нашата дейност е информирана от КООНПД и българската система за закрила на детето, които заявяват, че семейството е най-добрата среда за неговото развитие и че децата трябва да растат в семейства.

За съжаление обаче, липсата на превантивни програми и често наказващият институционален подход травмират допълнително, вместо да помогнат. Именно този горчив житейски опит превръща родителите в най-авторитетните застъпници за провеждането на истински реформи в системата за закрила. Те са хората, познаващи реалните трудности, през които преминават в грижата за децата си. Но има фактори, които ограничават правото на родителите да влияят върху правенето на политики, като например неравенството между властта на представителите на държавните органи и уязвимото, граничещо с безпомощност положение, в което често се намират семействата. Това може да отчая родителите, да ги направи пасивни и тогава процесът на застъпничество може да загуби смисъл!

Затова е важно социалните работници и политически ангажираните страни да спазваме етични принципи в диалога с родителите, които заявяват исканията си за подкрепа. Гарантирането на тяхната **безопасност, самоосъзнаване и себеуважение** е гаранция за това, че не възпроизвеждаме отношения и поведения, които водят до дисбаланси на власт, което спира тяхното участие.

1. Международна федерация на социалните работници: Глобална декларация за етичните принципи на социалната работа

КОИ ЕТИЧНИ ПРИНЦИПИ ТРЯБВА ДА СПАЗВАМЕ ПРИ СЪВМЕСТНИ ДЕЙСТВИЯ С РОДИТЕЛИ ПО ЗАСТЪПНИЧЕСТВО?

ИНДИВИДУАЛЕН ПОДХОД

Хората, с които се обединяваме, са личности със своя собствена история и представа за това какво означава да се застъпваш за дадена кауза. Всеки човек, с когото се срещаме, има свои собствени нужди. Отделяме време да подходим с любопитство, за да научим какви са те. Всяка комуникация с родители е индивидуална, уникална и деликатна. Някои родители може да имат нужда от повече време, подкрепа или придружител, за да се включат равностойно.

УВАЖЕНИЕ НА ЛИЧНОСТТА

Уважаваме личността на всеки участник. Зачитаме правата и достойнството на всички хора, включително на тези, с които не сме съгласни. Не злоупотребяваме с неравенствата, напротив, отхвърляме всякаква дискриминация и предразсъдъци.

РАВНОПОСТАВЕНОСТ

Включваме родителите като активни участници в планирането, взимането на решения и обратната връзка. Това означава, че даваме достатъчно време за подготовка, достъп до документи, възможност за информирано мнение и равнопоставено участие в процесите. Равнопоставеността за нас означава равни възможности за влизане в ролята на лидер, който координира действия в посока на обща кауза.

ПРИБОЩАВАНЕ

Създаването на разнообразна и приобщаваща среда не е автоматичен процес. Истинско приобщаване има там, където всеки един се бори за реална и истинска промяна, изразявайки без страх своята автентична позиция. Истинската среда на приобщаване помага на родителите да се чувстват в безопасност, приети и подкрепени.

ЗАЧИТАНЕ ПРАВОТО НА СПОДЕЛЯНЕ

Родителите с опит имат потенциал да създадат публичен емоционален разказ, който да стане ключов за оказване на влияние върху хора в позиция на власт. Подхождаме с разбиране и се съобразяваме с личната им болка и страдание, зачитайки правото им и преценката да споделят само толкова, колкото желаят.

ВЗАИМНО ДОВЕРИЕ

Водим се от честност, откритост, прозрачност и почтеност. Винаги сме ясни и недвусмислени относно целите на дейността ни. За да можем да изградим взаимно доверие, подхождаме искрено и открито в информирането относно методите, очакванията и резултатите от съвместната ни работа на разбираем и достъпен език. Приемаме, че отворената комуникация е ключова за изграждането на доверие помежду ни.

СВОБОДЕН ИЗБОР

Уважаваме и насърчаваме правото на участие на всички. Помагаме на родителите да имат разбиране за това в каква степен са готови или не да споделят публично своите преживявания. Свободата на участие включва и свободата на отказ: родителят не се поставя под натиск и не се обвинява за това, че „не се включва“. Всеки има право да реши до каква степен и по какъв начин да участва в дейностите.

РАЗНООБРАЗИЕ

Гарантираме разнообразие, което обогатява процеса чрез участието на родители с различен начин на мислене, преживявания и емоции, професия, религиозни убеждения, физически особености, образование, социално-икономически статус, професия, възраст, пола идентичност, културна и етническа принадлежност, житейски и професионален опит и т.н. Търсим баланс, доколкото е възможно, между различните родителски гласове.

КУЛТУРНА ЧУВСТВИТЕЛНОСТ

Взимаме предвид културните различия, когато работим с различни общности. Уважаваме обичаите и традициите, стига те да не влияят пряко или косвено върху зачитането на правата на други хора – деца или възрастни.

ОТГОВОРНОСТ КЪМ СЕБЕ СИ И ДРУГИТЕ

Поемаме отговорност за своите действия и техните последици. Готови сме да споделяме предизвикателства в процеса на работа, да търсим мнения, съвети, обратна връзка, да сме честни към процеса и да се учим. Признаваме грешките си и се учим от тях.

СОЛИДАРНОСТ И ВЗАИМОПОМОЩ

Стремим се към взаимна подкрепа между всички участници – родители и професионалисти – така, че никой да не се почувства сам, да има на разположение група или други хора с подобен опит, които са готови да го подкрепят за справяне с емоции като страх, несигурност и притеснение, както и да отчетат силните му страни и да го поздравят за успехите му.

САМОУСЪВЪРШЕНСТВАНЕ

Стремим се непрекъснато да информираме себе си и другите относно проблемите, които искаме да решим. Вярваме, че образованието е мощен инструмент за промяна. Предоставяме информация както за целите и задачите на инициативи и събития, така и за начина, по който се обработва и използва информацията, получена от тях. Постоянно се учим от опита си, променяме се, ако е необходимо, и предаваме на другите новите знания и умения.

РЕФЛЕКСИЯ НА ОПИТА

Редовно оценяваме нашите взаимодействия и методи на работа. Адаптираме и променяме подхода си, когато е необходимо и за да останем във връзка с родителите-активисти.

ПРЕВЕНЦИЯ НА БЪРНАУТ

Приемаме грижата за себе си като право, а не като лукс. Възможно е дълго време да не виждаме резултат и това да се отрази на психичното ни здраве. Може да се почувстваме претоварени, демотивирани, емоционално изтощени и да не намираме смисъл да продължим да разбираме и подкрепяме хора в нужда. Грижим се за това да разпознаваме негативните емоции и предприемаме действия за справяне с тях.

ДЪЛГОСРОЧНА УСТОЙЧИВОСТ

Планираме и целим дългосрочни решения, не само краткосрочни успехи. Устойчивите промени изискват време и постоянство. Стремим се да създаваме трайни взаимоотношения и устойчиви партньорства помежду ни и с всички наши съюзници.

СЪТРУДНИЧЕСТВО

Работим заедно с други организации и групи, които споделят нашите ценности и цели. Имаме разбирането, че сътрудничеството със застъпнически организации в други области и обществени системи, за които благосъстоянието на децата е важен проблем, може да увеличи ефективността и въздействието на нашите усилия.

Този документ е създаден от Ноу-хау център за алтернативни грижи за деца в Нов български университет и организации, членувачи в Коалиция „Детство 2025“, съвместно с екип от консултанти – родителите активисти към фондация „Код УЧАСТИЕ“ Галя Койчева, Мария Йорданова, Ивайло Ябълкаров и Анета Тенева.

Създаването на документа е финансово подкрепено от Фонд „Мечтата на Таня“.

за контакт: childhood2025@gmail.com; <https://www.childhood2025.org>

ТЕКСТЪТ СЕ ОСНОВАВА НА СЛЕДНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ:

- Андонова Ж., Василева-Петрова Н., Ганев А., Грънчаров Д., Димова Д., Енчева Г., Колева Д., Маркова Г., Межри С., Ризов И., Симова В., Станева Г., Христова Е., Янев Г. *Има ли родителски активизъм в България? Доклад с изводи от процес на картографиране*, Ноу-хау център за алтернативни грижи за деца, Нов български университет, 2023г.
- Международна федерация на социалните работници. *Глобална декларация за етичните принципи на социалната работа*.
- Amnesty International – Americas. *Staying resilient while trying to save the world. A Fanzine for Activists and Volunteers*. Index Number: AMR 01/2273/2020.
- Amnesty International – Australia. *Defending human rights: How to be a genuine ally*. ABN 640 0280 6233, 2020.
- International Federation of Social Workers. *Participation and wellbeing: IFSW, IASSW, AND ICSW call for inclusive governance*, news, May, 2025.
- Tobis, D., Bilson, A., Katugampala, I. *International Review of Parent Advocacy in Child Welfare. Strengthening children's care and protection through parent participation*, Better Care Network and IPAN, 2020.